

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Kisgyermekkorunktól kezdve szabályok közt éljük életünket. A családban, lakóhelyünkön, az óvodában, az iskolában, a munkahelyen vagy a közlekedésben egyaránt szabályokhoz kell alkalmazkodnunk. Az ember gyermekként, fiatakként sokszor ösztönösen ellenzi, lázad ellenük, aztán rájön, hogy a legtöbb szabály, pontosabban a jó szabályok, értünk és a közösségeinkért vannak. Ezek a jó szabályok adnak biztonságérzetet és teremtenek rendet körülöttünk.

Meghatározó, hogy a szabályokat kik és milyen szellemben alkotják. Mert „nem az ember van a törvényért, hanem a törvény az emberért.” A rendszerváltoztatás után okkal reménykedhettünk abban, hogy a jogszabályok értünk és velünk születnek. A '94 utáni balliberális kormányzás azonban szétrombolta ezt az illúziót is, és igazolta, hogy más szempontok milyen könnyen felülírhatják az emberséget, közösségi érdekeket és értékeket. A Bokros-csomag okozta nehezen helyrehozható károk gyorsan nyilvánvalóvá váltak, ezért az első Orbán-kormány már 1998-ban megalkotta az idén 20 éves családtámogatási törvényt. Az üzenet egyértelmű volt: a családellenesség (kor)szellemét felváltani a családok támogatását, a családok biztonságát szolgáló politikával.

A 2002 utáni újabb balliberális kormányzás cselekvőképtelensége, a családok tömegeinek devizahitel-csapdába terelése, a gazdasági válság idején a családokat sújtó megszorítások (a GYES két évre csökkentése, az otthonteremtési program megszüntetése, a családi adókedvezmény megkurtítása) ismét a családellenes politika felülkerekedését jelezték. A lelkiekben és anyagiakban is meggyengült családok és fiatalok a korábbiaknál is határozottabb válaszokat vártak a második Orbán-kormánytól: a családtámogatási törvény szellemiségére építkezve, a családok valódi védelmét, a fiatalok és gyermeket nevelők kiemelt támogatását, családbarát fordulatot. Ennek eredményeként alap- és sarkalatos törvény erősítette meg a család, a házasság és a gyermekvállalás értékeit. A családok védelméről szóló törvény így fogalmaz: „A család Magyarország legfontosabb nemzeti erőforrása. A társadalom alapegységeként a család a nemzet fennmaradásának biztosítója és az emberi személyiség kibontakozásának természetes közege, amit az államnak tiszteletben kell tartania... Gyermek születése és a családok gyarapodása nélkül nincs fenntartható fejlődés és gazdasági növekedés.” Az Alaptörvény preambuluma pedig rögzíti: „Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.” Az Alaptörvény külön is kiemeli, hogy „Magyarország védi a házasság intézményét, mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot, mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony.”

2010 óta több mint kétszeresére növeltük a gyermeket vállaló és nevelő családokat segítő költségvetési támogatások összegét, húsz éve nem látott szintre emelkedett a házasságkötések száma, harmadával mérséklődött a népességfogyás üteme, és a gyermekvállalási kedv is jelentősen, a 2011-es mélyponthoz képest 2017-re 20%-kal nőtt, ami szintén húsz éve nem volt ilyen magas. A hajó kormánykereket elforgattuk, megfelelő irányba álltunk, de az erőfeszítéseket tovább kell folytatni. Célunk 2030-ig azt elérni, hogy valamennyi vágyott és tervezett magyar gyermek ténylegesen megszülethessen. Az ambiciózus célkitűzés eléréséhez a demográfiai súlypontú kormányzás, a hatékony családtámogatási eszközök és a családbarát szemlélet megerősítése egyaránt nélkülözhetetlen.

A Családok éve a fentiekhez ideális keretet biztosított. Széles körű állami, tudományos, egyházi és civil összefogás eredményeként idén ezernél is több családcentrikus programot szerveztünk országszerte és a Kárpát-medence magyar lakta területein. Az idei évtől részben, illetve teljes mértékben mentesülnek Diákhitelük visszafizetése alól azok a családok, ahol gyermekük születésekor az édesanyjának meglévő tartozása van. Harmadik vagy további gyermek születése esetén a család jelzáloghiteléből 1-1 millió forintot szintén elenged az állam. Idén a diplomás GYED ideje is megduplázódott, valamint havi 35 ezer forintra nőtt a kétgyermekesek családi adókedvezménye, melynek emelése jövőre is folytatódik. A „Köldökszinór program” keretében az anyasági támogatást és a Babakötvényt kiterjesztettük a nem Magyarországon született magyar gyermekek családjaira is.

Tisztelt Olvasó! Az eddig megtett út alapjait 1998-ban fektettük le. Jelen tanulmánykötet szerzői számba veszik a családtámogatási törvény megalkotásának körülményeit, a jogalkotásra, a családpolitikára és a a családtámogatási intézményrendszerre gyakorolt hatását. Büszkék lehetnek rá megalkotói és a szellemiségében tovább építkezők egyaránt. A most zajló nemzeti konzultáció lehetőséget teremt arra, hogy az 1998-ban megalapozott és a 2010-ben meghirdetett családbarát fordulat eddigi eredményeit megvédjük, a családi értékek melletti kiállítás pedig kiteljesedjen, „magyar modellé” váljon.

Novák Katalin